

bylo ničeho změněno zákonem ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., jenž upravuje příslušnost zemského soudu v Praze pouze oproti ostatním řádným soudům, tedy nikoli oproti mimořádným soudům kategorie shora uvedené. Mohlo by se sice namítati, že § 5 písm. e) zákona ze dne 2. listopadu 1918 čís. 5 sb. z. a n., uváděje výslovně nejvyšší soud jako druhou a konečnou stolicí o opravných prostředcích proti rozsudkům, usnesením a opatřením vrchních soudů ve sporech dle zákona ze dne 21. března 1918 čís. 109 ř. z., o zákonu ze dne 18. srpna 1918 čís. 317 ř. zák. se nezmiňuje, než v tomto § 5 písm. e) jest citován zákon ze dne 13. srpna 1918, čís. 316 ř. zák., a poněvadž zákon tento neodkazuje žádných sporů k vrchním zemským soudům, nýbrž v § 2 stanoví, že konečné rozhodnutí a stanovení náhrady přísluší zvláštní ministerské komisi, jest na snadě, že jedná se o přehlédnutí, a že v § 5 písm. e) měl a chtěl býti citován zákon ze dne 18. srpna 1918 čís. 317 a nikoli čís. 316, kteréžto nedopatření bylo napraveno ustanovením § 5 písm. k) zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 216 sb. z. a n.

Čís. 474.

Útraty zajištění důkazu lze jen tehda vymáhati zvláštní žalobou, byl-li napotom hlavní nárok mezi stranami beze sporu vyřízen. Jinak jsou útratami rozepře o hlavní nárok a platí o nich ustanovení § 41 a násl. c. ř. s.

(Rozh. ze dne 30. března 1920, Rv II 42/20.)

Žalovaný, jsa žalobcovým podnájemníkem, znešvařil byt. Když pak žalobce se z bytu stěhoval, byl vyzván pronajímatelem, by předal byt v řádném stavu. Žalobce vymohl si proto — chtěje si zajištění náhradní nárok proti žalovanému, povolení, by zjištěny byly škody, jež žalovaný v bytě způsobil. Důkaz místním ohledáním a znalci byl pak skutečně proveden, čímž vzešly žalobci značné útraty. Nový nájemník, jenž nastěhoval se místo žalobce, uvolil se, že dá částečně na svůj náklad byt do pořádku. Žalobce domáhal se pak na žalovaném, by mu nahradil útraty, jež vzešly provedením zmíněného zjišťovacího důkazu. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl v podstatě z toho důvodu, že jest přípustná samostatná žaloba vzhledem k tomu, že nový nájemník sám byt opraví, čímž stalo se nejistým, zda bude na žalobci požadována náhrada. Odvolací soud zamítl žalobu pro tentokráte. Důvody: Nelze sice souhlasiti s odvolatelem, že útraty, spojené se zajištěním důkazů, nemohou býti nikdy vymáhány samostatnou žalobou. Takového ustanovení soudní řád neobsahuje. Správným jest však jeho názor, že útraty takové souvisejí s hlavní pohledávkou a že nemohou býti samostatně zažalovány, pokud není rozhodnuto o věci hlavní. Provedeným řízením není však prokázáno, že by se byl pronajímatel zřekl vymáhati náhradní nárok proti žalobci. Jest tudíž ještě možno, že bude žalobce domáhati se na žalovaném náhrady škody, ježto však zažalovaná útratová pohledávka sdílí osud hlavní pohledávky, není samostatná žaloba na náhradu útrat přípustnou a jest mylným názor prvního soudce,

jenž žalobu tu připouští, ač nejisto, zda bude na žalobci náhrada požadována.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřenému jedině o dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s. nelze přiznati oprávněnosti. Předmětem sporu jsou náklady, vynaložené žalující stranou na provedení důkazu znaleckého, který si oproti žalovanému zajistila dle § 384 c. ř. s. ještě před rozepří, již provést zamýšlela, aby průvodní prostředek ten nebyl jí ztracen nebo znesnadněn. O útratách těch ustanovuje § 388, odstavec třetí, c. ř. s., že zapraví je strana, důkaz navrhuje, bez újmy nároku na náhradu, jí snad příslušejícího. Jelikož z ustanovení Šu 389, odstavec první, c. ř. s. plyne, že důkazu, pro zjištění provedeného, použití může každá strana v rozepří hlavní, zřejmě z toho, že povinnost k náhradě útrat takového provádění důkazu posuzovati dlužno vedle ustanovení Šu 41 c. ř. s., že tedy útraty ty tvoří součástku procesních útrat hlavní rozepře a navrhopatel důkazu má na ně nárok jen potud, pokud v rozepří zvítězí a se uzná, že náklady by byly k účelnému vymáhání práva nebo bránění se potřebné. Správně proto uznal odvolací soud, že náklady zmíněné nemohou vymáhati se zvláštní žalobou, leč by právní nárok, k jehož prokázání nebo vyvrácení důkaz byl prováděn, mezi stranami jinakým způsobem než sporem byl vypořádán. V takovém případě nezbyvá ovšem, nemá-li zásada vytčená v §u 388, odstavec třetí, c. ř. s. význiti na prázdno, než rozluštiti otázku náhrady útrat zajištěného důkazu samostatně. Žalobce uváděl v žalobě, že majitel domu po provedeném zajištění důkazu našel nového nájemníka, který opravu na svůj náklad provést se uvolil bez náhradního nároku, takže majiteli domu škoda, z jednání žalovaného vzniknuvší, byla tím jinak nahrazena a že proto od žalobce dle prohlášení svého ničeho již nepožaduje, v důsledku čehož ani on (žalobce) svůj nárok náhradní proti žalovanému jako podnájemníku uplatňovati nemůže. Jelikož však odvolací soud zjistil, že majitel domu náhradního nároku se nezřekl, naopak zavázal se novému nájemníku na opravu obytných místností přispěti tou částkou, jakou mu žalobce vzniklou škodu nahradí, a žalobcovo prohlášení, shora uvedené, neobsahovalo bezvýminečné zřeknutí se nároku proti žalovanému, nebylo lze v čase rozhodování přítomného sporu první stolicí pokládati hlavní nárok, pro který důkaz byl zajišťován, za vypořádaný mezi spornými stranami a proto právem uznal odvolací soud, že na ten čas útraty provádění zajištěného důkazu samostatně požadovati nelze. Na okolnost, že se žalobce nyní v dovolacím spise hlavního nároku, pro který si důkaz pojišťoval, oproti žalovanému zříká, nelze vedle Šu 504 c. ř. s. vzíti zřetele, neboť není to zřeknutí se nároku předmět sporu tvořícího, nýbrž nová skutková okolnost, kterou slušelo mu tvrditi již před soudcem prvním, aby opodstatnil oprávnění k samostatnému vymáhání zažalovaných útrat, kteréž však v řízení opravném jeví se již nepřipustnou novotou.